Treści mogące sprawiać trudności zostaną wyjaśnione po powrocie do szkoły

HISTORIA

Tematy:

1. SEJM WIELKI I KONSTYTUCJA 3 MAJA.
2. WOJNA W OBRONIE KONSTYTUCJI 3 MAJA I DRUGIROZBIÓR POLSKI.
3. PRÓBA RATUNKU RZECZPOSPOLITEJ- POWSTANIE KOŚCIUSZKOWSKIE.
4. PRZYCZYNY UPADKU PAŃSTWA POLSKIEGO.

STRONY: 169- 179

KRÓTKIE INFORMACJE DO TEMATU 1:

W latach 1788–1792 obradował Sejm Wielki, zwany także Czteroletnim. Sejm ten przeprowadził wiele ważnych reform. Marszałkami sejmu zostali: Stanisław Małachowski oraz Kazimierz Nestor Sapieha. Dla zablokowania liberum veto sejm zawiązał się w konfederację. Nie wszyscy obradujący posłowie podzielali opinię o konieczności reform. Szczególnie niechętne zmianom było stronnictwo hetmańskie Ksawerego Branickiego, Seweryna Rzewuskiego oraz Szczęsnego Potockiego. Liczyli oni, że z pomocą Rosji uda im się utrzymać dotychczasowe przywileje, a nawet obalić króla. Zwolennicy reform, którym przewodniczyli Stanisław August i Hugo Kołłątaj, tworzyli stronnictwo patriotyczne. Obawiając się kolejnego rozbioru Polski, w imię wzmocnienia władzy królewskiej i państwa, gotowi byli zrezygnować z wielu przynależnych im od dawien dawna praw. Za koniecznością reform opowiadał się także znany pisarz polityczny i publicysta (a także filozof i tłumacz) – Stanisław Staszic, który w działalność stronnictwa patriotycznego zaangażował cały swój autorytet i wpływy.

W 1791 roku uchwalono prawo o miastach, na którego mocy mieszczanie mogli nabywać dobra ziemskie i obejmować urzędy. Najważniejszym osiągnięciem Sejmu Wielkiego było uchwalenie w 1791 roku Konstytucji 3 maja, reformującej ustrój państwa.

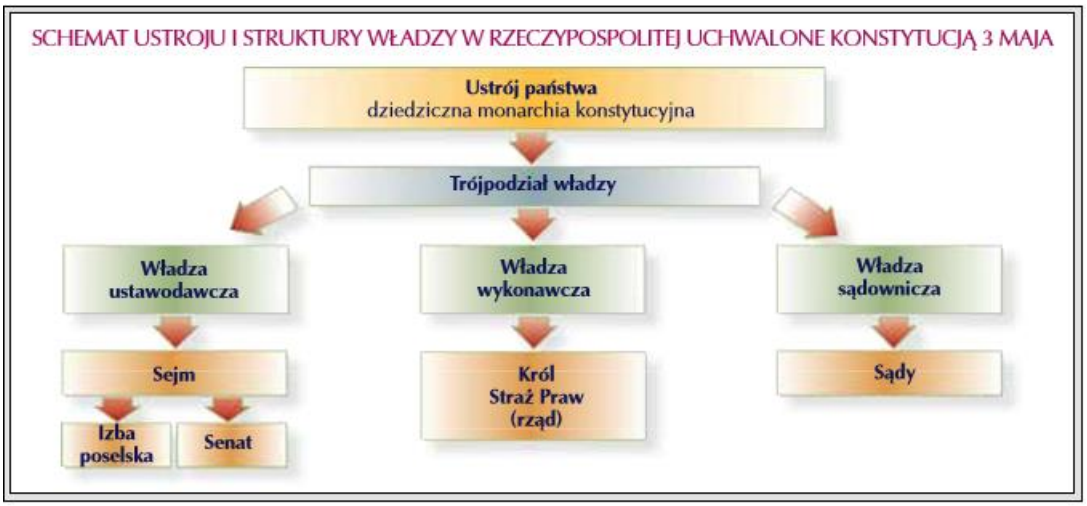

Informacje do tematu 2:

Przeciwko Konstytucji 3 maja zawiązała się konfederacja targowicka pod dyktando Katarzyny II. Wojna polsko-rosyjska o Konstytucję 3 maja zakończyła się zwycięstwem Rosjan i przystąpieniem Stanisława Augusta do targowicy. (Po przejęciu władzy przez targowiczan anulowano wszystkie reformy Sejmu Wielkiego. Przystąpiono także do przywracania starych porządków. Zlikwidowano urzędy powołane na mocy ustawy rządowej, zmieniono prawo, uchylając m.in. prawo o miastach. Skonfiskowano majątki reformatorów, zamknięto większość gazet, a te, które pozostawiono, poddano cenzurze. Szlachtę chcącą sprawować urzędy zmuszano do publicznego potępiania Konstytucji 3 maja. W czasie, gdy targowiczanie wprowadzali swe rządy w Warszawie, w Petersburgu i Berlinie toczyły się pertraktacje w sprawie II rozbioru. 23 stycznia 1793 roku Prusy i Rosja podpisały konwencję rozbiorową. Na jej mocy Prusy zajęły Wielkopolskę, część Mazowsza oraz Gdańsk i Toruń, Rosja natomiast zajęła pozostałą część Ukrainy, Podole i część Wołynia. Od udziału w rozgrabieniu ziem polskich powstrzymała się tym razem Austria. Europa, a szczególnie rewolucyjna Francja, na której pomoc tak liczyli Polacy, pozostała wobec tych wydarzeń bezczynna.

Ostatni sejm Rzeczypospolitej Obojga Narodów odbył się w Grodnie w roku 1793.

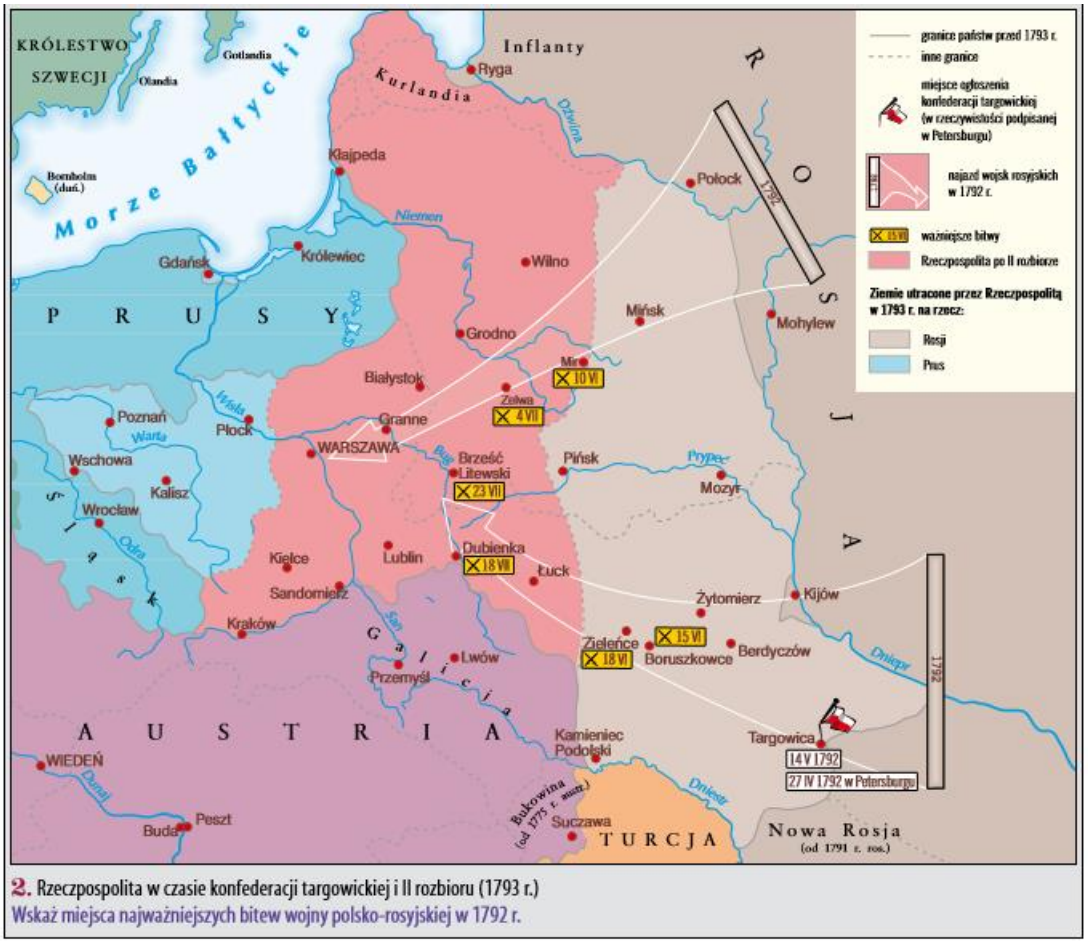

2. Rzeczpospolita w czasie konfederacji targowickiej i II rozbioru (1793 r.)
Wskaż miejsca najważniejszych bitew wojny polsko-rosyjskiej w 1792 r.

Informacje do tematu 3:

Na czele powstania w obronie Rzeczypospolitej po II rozbiorze stanął Tadeusz Kościuszko. Powstanie nazywane insurekcją kościuszkowską wybuchło w roku 1794. Tadeusz Kościuszko ogłosił Uniwersał połaniecki, chcąc przyciągnąć chłopów do powstania. Największym sukcesem zbrojnym powstańców była bitwa pod Racławicami. Insurekcja kościuszkowska zakończyła się klęską pod Maciejowicami i zajęciem Warszawy przez generała Suworowa.

TEKST ŹRÓDŁOWY

Tekst przysięgi złożonej przez Tadeusza Kościuszkę 24 marca 1794 r. na krakowskim rynku

„Ja, Tadeusz Kościuszko, przysięgam w obliczu Boga całemu Narodowi Polskiemu, iż powierzonej mi władzy na niczyj prywatny ucisk nie użyję, lecz jedynie jej dla obrony całości granic, odzyskania samowładności Narodu i ugruntowania powszechnej wolności używać będę. Tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męka Syna Jego".

Źródło: https://pl.wikisource.org/wiki/Rota_(tekst_przysi%C4%99gi); [data dostępu: 18.01.2019]

TEKST ŹRÓDŁOWY

Odezwa Tadeusza Kościuszki o względy dla walecznego Wojciecha Głowackiego

„Wojciech Głowacki, grenadier regimentu milicji krakowskiej, rodem ze wsi Rzędowice, starosty Szuyskiego, na potyczce dnia czwartego kwietnia okazał męstwa swego dowody, pierwszy skoczywszy na baterię nieprzyjacielską. Jego odwagę nagradzając, mianowałem onego chorążym w tymże Regimencie Grenadierów Krakowskich, Komisja zaś Porządkowa zobowiąże starostę Szuyskiego, aby o tego poczciwego oficera żonie i dzieciach miał staranie.

Tadeusz Kościuszko

P.S. Ja też sam zanaszam prośby do starosty Szuyskiego za nim, aby raczył ulżyć pracy i familii jego stać się ojcem w niebytności jego".

Źródło: http://www.24ikp.pl/skarby/ludzie/krajanie/glowacki_bartos_wojciech/art.php; [data dostępu: 20.01.2019]

Szczegółowe rozporządzenia Uniwersału połanieckiego:

● znosiły poddaństwo osobiste chłopów,

● zmniejszały wymiar tygodniowy pańszczyzny z 5–6 dni do 2–3 dni,

● uniemożliwiały usunięcie chłopa z ziemi, jeśli wypełniał on swe obowiązki,

● zwalniały od pańszczyzny na czas insurekcji chłopów biorących udział w powstaniu, którzy przechodzili pod opiekę rządu.

W praktyce jednak uniwersał wszedł w życie tylko w niewielkim zakresie, gdyż spotkał się z oporem szlachty. Chłopi nie poparli powstania tak powszechnie, jak na to liczył Naczelnik.

Informacje do tematu 4:

Po klęsce powstania kościuszkowskiego Rosja, Austria i Prusy w 1795 r. dokonały trzeciego rozbioru Polski. Na 123 lata Polska zniknęła z mapy Europy.

O przyczynach upadku państwa polskiego zadecydowały zarówno czynniki wewnętrzne, jak i zewnętrzne.

PRZYCZYNY I SKUTKI UPADKU

Trzeci rozbiór Polski był wydarzeniem bez precedensu w dziejach nowożytnych.

Z mapy Europy zniknęło państwo, którego początki sięgają X wieku i które w przeszłości zaliczane było do potęg europejskich. Ogółem w trzech rozbiorach Rosja przejęła 462 tys. km2, i 5,5 miliona ludności; Prusy – 141 tys. km2 i 2,6 miliona ludności; Austria – 130 tys. km2 i 4,2 miliona ludności. Państwa zaborcze dokonywały począwszy od 1772 roku systematycznego podziału terytorialnego Rzeczypospolitej, zachowując przy tym pozory prawa. Konwencje rozbiorowe z 1772 i 1793 roku zostały zatwierdzone przez sejm, trzecia konwencja

z 1795 roku nie została zatwierdzona tylko dlatego, że polski sejm już nie istniał. Od chwili upadku państwa polskiego rozpoczęła się dyskusja na temat przyczyn rozbiorów. Odpowiedź na to pytanie jest bardzo złożona i różni historyków. Część z nich ocenia, że na upadek państwa polskiego najbardziej wpłynęła sytuacja wewnętrzna kraju i wieloletnie zaniedbania. Wskazują, że źródłem nieszczęść były wady ustrojowe Rzeczypospolitej, głównie „złota wolność" szlachecka, wszechobecne liberum veto i

wolna elekcja. Argumentują, że decyzja o wprowadzeniu wolnej elekcji doprowadziła do wewnętrznej anarchii i ingerencji w sprawy polskie obcych państw. Wskazują także na słabość administracji i systemu podatkowego, który zwalniał najlepiej uposażonych z płacenia podatków. Pusty skarb nie był w stanie utrzymać dużej armii, stąd stan polskich sił zbrojnych był nieporównywalny z potęgą państw ościennych. Ważną przyczyną upadku Polski była także słabość gospodarcza. Straty materialne poniesione przez Rzeczpospolitą Obojga Narodów w czasie wojen XVII-wiecznych i w wojnie północnej spowodowały zubożenie wszystkich warstw społecznych. Do wewnętrznych czynników upadku państwa należy także zaliczyć postawę magnaterii, która destrukcyjnie wpływała na losy państwa. Magnaci, dysponujący ogromnymi majątkami w swoich „państewkach", mieli większą władzę i środki finansowe niż elekcyjny król. Rozbiory nastąpiły wówczas, gdy Polacy, dostrzegając własną słabość, próbowali naprawić stosunki wewnętrzne, czego przykładem jest choćby Konstytucja 3 maja. Niestety reformy te podjęto zbyt późno i dlatego nie odniosły skutków. Część historyków uważa, że decydująca o losach Polski była polityka państw sąsiednich: Rosji, Austrii i Prus. Silniejsze od Polski, wcześnie unowocześniły się, przeprowadzając niezbędne reformy w ramach monarchii absolutnej. Dysponowały sprawną administracją i silną armią, co pozwalało im ingerować w wewnętrzne sprawy Polski („traktat trzech czarnych orłów", prawa kardynalne, targowica). Po rozbiorach największe zmiany dotknęły szlachtę, która znalazła się w zupełnie odmiennym od polskiego ustroju. Część jej przywilejów anulowano, została także zobowiązana do płacenia podatków. Ci, którzy nie posiadali ziemi, nie utrzymali swojego szlachectwa. W ten sposób pozycja rządzących krajem obywateli została sprowadzona na poziom poddanych.

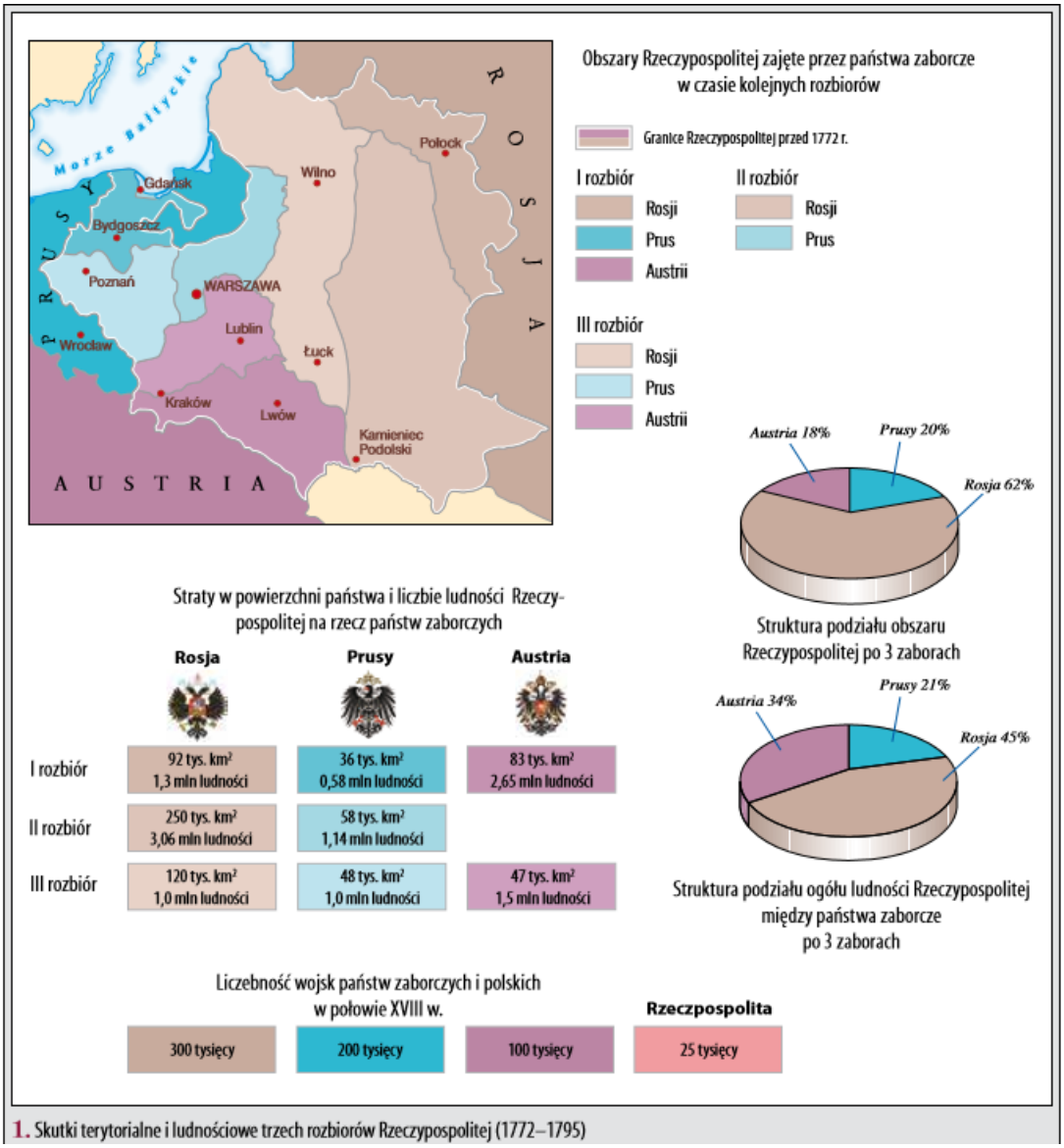

1. Skutki terytorialne i ludnościowe trzech rozbiorów Rzeczypospolitej (1772–1795)

TEKST ŹRÓDŁOWY

Stanisław Staszic, *Przestrogi dla Polski*, 1790 r. (fragment)

„Powiem, kto mojej ojczyźnie szkodzi.
Z samych panów możnowładztwa zguba Polaków. Oni zniszczyli wszystkie uszanowanie dla prawa. Oni rządowego posłuszeństwa cierpieć nie chcąc, bez wykonania zostawili prawo. Oni zupełnie zagubili wyobrażenie sprawiedliwości w umysłach Polaków. Oni prawo zamienili w czczą formalność, która tylko wtenczas ważną była, kiedy prawo ich dumie, łakomstwu i złości służyło. [...]

Tak jest. Panowie przyprowadzili kochaną ojczyznę do tego stopnia upadku, słabości i wzgardy, z której ją dzisiaj z taką trudnością – dla przeszkody tychże panów – sama szlachta dźwiga. Rozpustni, lekkomyślni, chciwi i marnotrawni, dumni i podli, dzielność praw zniszczywszy, na wszystkie namiętności wyuzdani panowie byli w Polszcze. [...]".

Źródło: Stanisław Staszic, *Przestrogi dla Polski*, Kraków 1790.

POLECENIA

1. Opisz, jaką rolę w upadku państwa przypisywał Staszic magnaterii.
2. Określ, do jakiej grupy czynników – wewnętrznych czy zewnętrznych – należą przyczyny upadku państwa opisane przez Staszica.

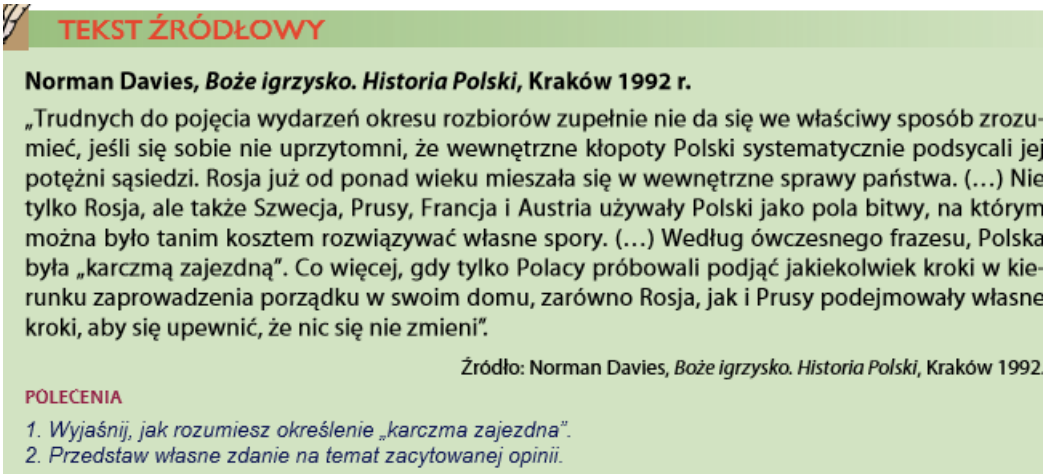

TEKST ŹRÓDŁOWY

Norman Davies, *Boże igrzysko. Historia Polski*, Kraków 1992 r.

„Trudnych do pojęcia wydarzeń okresu rozbiorów zupełnie nie da się we właściwy sposób zrozumieć, jeśli się sobie nie uprzytomni, że wewnętrzne kłopoty Polski systematycznie podsycali jej potężni sąsiedzi. Rosja już od ponad wieku mieszała się w wewnętrzne sprawy państwa. (…) Nie tylko Rosja, ale także Szwecja, Prusy, Francja i Austria używały Polski jako pola bitwy, na którym można było tanim kosztem rozwiązywać własne spory. (…) Według ówczesnego frazesu, Polska była „karczmą zajezdną". Co więcej, gdy tylko Polacy próbowali podjąć jakiekolwiek kroki w kierunku zaprowadzenia porządku w swoim domu, zarówno Rosja, jak i Prusy podejmowały własne kroki, aby się upewnić, że nic się nie zmieni".

Źródło: Norman Davies, *Boże igrzysko. Historia Polski*, Kraków 1992.

POLECENIA

1. Wyjaśnij, jak rozumiesz określenie „karczma zajezdna".
2. Przedstaw własne zdanie na temat zacytowanej opinii.

Matematyka

1. Mnożenie i dzielenie liczb dodatnich i liczb ujemnych
   str. 174 zad. 5 i zad. 6
   str. 251 zad. 99
   w wypadku trudności odsyłam na stronę:
   https://www.youtube.com/watch?v=XcEVyUdo_ug
   https://www.youtube.com/watch?v=z5HFR7ayjL0
2. Zapisywanie wyrażeń algebraicznych
   str. 179-181 zad. od 1 do 21
   w wypadku trudności odsyłam na stronę:
   https://www.youtube.com/watch?v=8-IcAE_y5jI
3. Obliczanie wartości wyrażeń algebraicznych
   str. 185-87 zad. od 1 do 8
   w wypadku trudności odsyłam na stronę:
   https://www.youtube.com/watch?v=afAHDJh-XOw

Zadania z kaktusem dla chętnych

Na matlandii zostały udostępnione kolejne prace domowe. Proszę o odrobienie zaległych (te osoby, które nie odrobiły)

Przydatne linki z materiałami edukacyjnymi:

http://www.matzoo.pl/

https://szaloneliczby.pl/

http://www.math.edu.pl/

https://pistacja.tv/

Język polski

1.Przeczytać lekturę ,,Hobbit, czyli tam i z powrotem''.

2. Zapoznać się z tekstami z podręcznika i wykonać prace pisemne:

- ,,Pudełko zwane wyobraźnią'' str. 219 – ćwicz.1-4 str.220, ćwicz. 7,8,11 str. 221

- ,,Atramentowe serce'' str .222 – ćwicz. 5 -7 str. 225.

- ,,Historia sztuki dla dzieci i rodziców. Rozmowy z Kajtkiem'' str. 225 – ćwicz. 5 str. 226.

3.Wykonać w zeszycie ćwiczeń zadania z następujących tematów:

- ,,Pisownia wyrazów z ą, ę oraz om, on, em, en ,, str. 89 – 94.

- ,,Przecinek w zdaniu pojedynczym – przypomnienie wiadomości'' str. 107 – 108.

Ponadto utrwalać rozróżnianie części zdania (podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik) i wiadomości zawarte w ,,Twoim niezbędniku'' str. 338 – 351.

Język angielski

PODRĘCZNIK

Str. 71 ćw. 1-3 pisemnie w zeszycie

Str. 72 ćw. 2 wypisać słownictwo

Str. 73 ćw. 3 pisemnie w zeszycie

Str. 74 ćw. 3 pisemnie w zeszycie oraz wypisać słownictwo

Str. 75 ćw. 3,4,5 pisemnie w zeszycie

ZESZYT ĆWICZEŃ

Str. 33 ćw. 1,2,3

str. 35 ćw. 1-5

BIOLOGIA

1. Przegląd i znaczenie ryb.

Treści nauczania:

- zróżnicowanie budowy ryb,
- związek między budową ryb a trybem ich życia,
- strategie zdobywania pokarmu przez ryby,

- znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka,
- sposoby ochrony ryb.

Przeczytaj tekst z podręcznika str. 87-92

Uzupełnij zeszyt ćwiczeń str. 73-76.

Chętni uczniowie mogą wykonać prezentację multimedialną – Ryby słodkowodne w Polsce lub Ryby występujące w wodach Bałtyku

2. Płazy – kręgowce wodno-lądowe.

Treści nauczania:

- środowisko życia płazów,
- przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie,
- płazy jako zwierzęta zmiennocieplne,
- rozmnażanie się i rozwój płazów.

Przeczytaj tekst z podręcznika str. 93-96

Uzupełnij zeszyt ćwiczeń str. 77-81.

Uzupełnij tabelę

Przystosowanie płazów do życia	
w wodzie	**na lądzie**

Ćwiczenie 1

Oceń prawdziwość zdań i zaznacz odpowiedź Prawda lub Fałsz.

Przystosowaniem płazów do życia na lądzie jest obecność gruczołów jadowych. **P** **F**

Przystosowaniem płazów do życia na lądzie jest obecność powiek. **P** **F**

Przystosowaniem płazów do życia na lądzie jest obecność płuc. **P** **F**

Przystosowaniem płazów do życia w wodzie jest obecność jaskrawych plam na ciele. **P** **F**

Przystosowaniem płazów do życia w wodzie jest obecność linii nabocznej u kijanek. **P** **F**

Przystosowaniem płazów do życia w wodzie jest ciało pokryte śluzem. **P** **F**

Ćwiczenie 2

zadanie interaktywne

Uzupełnij luki w tekście, wpisując brakujące wyrazy.

U żab samica składa do wody jaja otoczone galaretowatą substancją, zwane [ ] . Samiec, połączony z nią wtedy w pozycji godowej, polewa jaja nasieniem. Do zapłodnienia dochodzi w wodzie. Jest to tzw. zapłodnienie [ ] . Po pewnym czasie z zapłodnionych jaj wylęgają się [ ] zwane kijankami. Kijanki oddychają [ ] i są przystosowane do [ ] trybu życia.

Ćwiczenie 3

Wskaż gatunek płaza, który jest najsilniej związany ze środowiskiem lądowym.

- ropucha szara
- żaba wodna
- salamandra plamista
- rzekotka drzewna

Geografia

1. Turystyka w Europie Południowej: str. 120-124
   Ćwiczenia 1-2 str.124
2. Gospodarka Europy –podsumowanie wiadomości: str. 125-128
   Proszę o uzupełnianie ćwiczeniówki na bieżąco.